

trykke, hvorledes jeg opfatter dette Forhold. I sit egentlige Væsen er jo Bygningsafgiften en Brugs- eller Næringsstat, men denne Næringsstat, som jeg vil tillade mig at kalde den, vil man for den Enkeltes Bedkommende betinge af, hvormange Quadratalen Huus han eier eller bruger, og det er dette, jeg finder meget uheldigt, og paa Grund af hvilket jeg finder Grundlaget i det Hele taget saa uheldigt, at jeg helst skulde ønske, at hele Skatten blev ophævet, og at der kom andre Skatter istedet, forsaavidt det var nødvendigt for Statens Behov, men at disse Skatter da kunde blive byggede paa et andet Grundlag. Ogsaa med Hensyn til denne Lov spiller Bornholm ind med sine særlige Krav og Interesser. Jeg skal bemærke, at det for mig ikke er nogen særlig Fornøjelse at omtale de bornholmske Forhold og Interesser, og jeg troer, at det i Almindelighed er Tilfældet, at man helst undgaaer, saavidt man kan det, at omtale en saadan Landsdeels særlige Interesser; men jeg troer dog, at Forholdene undertiden kunne være af den Beskaffenhed, at man maa komme til at omtale dem, og da netop de bornholmske Forhold særligt findes omtalte i denne Lov, maa det i det Mindste være undskyldeligt, om det end ikke fuldkomment kan begrundes, at man kommer til at omtale disse Forhold. Disse saakaldte bornholmske Forrettigheder, som jo ogsaa finde deres Udtryk gjennem Beskatningen, troer jeg just ikke altid kunne kaldes Forrettigheder i dette Ords egentlige Betydning. Jeg vil navnlig, hvad denne Sag angaaer, kalde det for en Særrettighed, som begrundes ved en særegen Stilling og ved særegne Forhold. Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Fallefen) har allerede omtalt dette Forhold paa en Maade, som jeg finder fuldkommen bespøjet. Jeg vil kun tillade mig ved et Par Tal - Kjendtgjerninger eller statistiske Data, som man kalder det, noget nærmere at belyse dette Forhold. Jeg skal gjøre det meget kort, saavidt det er mig muligt. Jeg skal først tillade mig at frembrage et Forhold, hvorved jeg troer, det kan vises, at Bornholm i Henseende til Beskatningen i det Hele taget har været mindre heldigt stillet i Forhold til det øvrige Land. Ved at gennemgaae de Stats-

regnskaber, der ere udkomne efter vor frie Forsatnings Indførelse, nemlig Regnskaberne fra 1850—51 og til 1865—66, altsaa for 16 Aar, har jeg fundet, at der i Løbet af disse 16 Aar er indskrevet eller rettere sagt er indkommet i Veiskat til Staten et Beløb af 4,172,422 Rd., hvilket i Gjennemsnit bliver et Beløb af paa det Nærmeste 261,000 Rd. aarligt. I det samme Tidsrum er der forbrugt eller udgivet til Veivæsenet et Beløb af 3,708,510 Rd., hvilket i Gjennemsnit udgjør 285,000 Rd. Mere, end hvad der er indkommet i Veiskat. Det hele Beløb, der i disse 16 Aar er kommet ind gennem Veiskatten, er, som sagt, 4,172,422 Rd., og det hele Beløb, som er udgivet til Veivæsenet, 3,708,510 Rd. Trækker man nu Veiskatten herfra, er der tilbage en Meerudgift af 4,536,088 Rd. Denne Meerudgift er jo altsaa bestridt af de almindelige Finantsmidler, eller af Statterne, hvortil jo ogsaa Bornholm bidrager. Hvis man nu vil gaae ud fra Folketallet som Maalestok — jeg har for Diebliffet ikke kunnet finde nogen anden, men jeg skal forøvrigt indrømme, at denne ikke er den heldigste — er det Beløb, som Bornholm saaledes i disse Aar har bidraget til Rigets Veivæsen, 81,000 Rd. Nu er det jo en bekendt Sag, at Bornholm er stillet aldeles isoleret med sit Veivæsen, idet Veivæsenet paa Bornholm er en Amtsag, der bestrides af Den selv, uden at der modtages noget Deberlag af Staten til disse Veivæsenudgifter. Dernæst er der et andet Forhold, som jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, og som jeg skal benytte som Støtte for den Paastand, at Nærings- og Indtægtsforholdene paa Bornholm bestaae i en mindre Maalestok end i det øvrige Land. Det har jo altid været en Praxis, at, jo lavere en Mand's Indtægt er, desto lavere har man sat hans Skat, saaledes at, efterhaanden som hans Skatteindtægt stiger, tiltager ogsaa Skattens Størrelse i ulige større Grad eller, som man kalder det, efter den stigende Scala. Efter de statistiske Oplysninger, som jeg har søgt at sætte mig ind i, har med Hensyn til Krigsskatsloven af 21de Marts 1864 Gjennemsnitsskatteindtægten for en Skattehaver paa Bornholm været i en meget bethelig Grad lavere end i det øvrige Land. I Dernes Amtsvalgkreds har saaledes